

به نام خداوند جان و خرد

بهترین کتابی که من خوانده‌ام!

سلام. شاید برای یک کتاب‌خوان حرفه‌ای کار خیلی سختی باشد که بین کتاب‌های بسیار خوبی که خوانده است یکی را برگزیند؛ زیرا کتاب‌های خوبی که نویسندگان فهیم و زبردست نوشته‌اند، بسیارند. حتی اگر بگویید: یکی از بهترین‌ها را نام ببر! باز هم نمی‌توانم از میان آن‌ها یکی را انتخاب کنم؛ زیرا بنابر حال و ویژگی‌های مخاطب، کتاب خوب معنایش تغییر می‌کند.

مثلاً اگر بخواهم در حوزه‌ی رشته‌ی تخصصی خودم یک کتاب را نام ببرم قطعاً جدید بودن و تخصصی بودن آن را در نظر خواهم گرفت اما اکنون من برای مخاطب عام می‌نویسم، پس بهتر است کتابی را به همه معرفی کنم که:

- ۱- برای همگان نوشته شده باشد.
- ۲- هر کس به آن مراجعه کند، کتاب را بفهمد.
- ۳- کتاب مطالب نو و مفید داشته باشد.
- ۴- همیشه به کار خواننده بیاید و هرگز آن را از دست نگذارد.
- ۵- زبان و قلم آن در شأن خواننده باشد و وجوه علمی نگارش در آن رعایت شده باشد.
- ۶- محتوای کتاب آن قدر پاکیزه باشد که بشود آن را به دست هر نوجوان و جوانی داد و بی‌هراس او را به خواندن کتاب ترغیب کرد.
- ۷- پس از مطالعه‌ی آن، جمله‌های کتاب همچون چراغی راهنما و هدایت‌گر همیشه پیش روی خواننده باقی بماند.

و... در نهایت هر کس صفحه‌ای از آن را خواند در معرفی کتاب با نویسنده‌ی این سطور هم نظر گردد. با این اوصاف، کتاب برگزیده‌ی من این است:

- نام کتاب: قرآن کریم (ترجمه‌ی خواندنی قرآن به روش تفسیری و پیام‌رسان)

- ترجمه: علی ملکی

- ویراستار فارسی: محمد مهدی باقری

- چاپ اول: تهران، ناشر مؤلف، ۱۳۹۷. (تا کنون نزدیک هفتاد هزار جلد از آن چاپ شده است).

هیچ یک از ما در این که قرآن در طی هزار و چهارصد و چند سالی که از نزول آن می‌گذرد، برترین کتابی بوده که به دست بشریت رسیده شکی نداریم. این را حتی غیر مسلمانان موحد و کافر نیز گواهی داده‌اند. بله! قرآن بهترین کتابی است که من تا کنون خوانده‌ام.

اما برای فهم مفاهیم آن باید به یکی از پیچیده‌ترین و مشکل‌ترین زبان‌های سیستمی بشر مسلط باشیم. و این مهم‌ترین مشکل برای هر غیر عربی است که می‌خواهد زیباترین و فصیح‌ترین کتاب دنیا را بخواند.

اگر نگاهی به ترجمه‌های گوناگون قرآن کریم به زبان فارسی بیندازیم متوجه اشکالات اساسی در تفهیم معنای آیات می‌شویم. ایراداتی که گاه با سواد اندک عربی هم می‌شود به آن‌ها پی برد.

تا کنون ۱۷۵ ترجمه‌ی قرآن به فارسی، به دست ما رسیده است که صد ترجمه، متن کامل قرآن را دربردارد؛ از این میان ۵۰ ترجمه مربوط به ۷۰ سال اخیر بوده است. اما غالب این ترجمه‌ها از گویش روزمره‌ی فارسی زبانان امروز فاصله‌ی فاحش دارند؛ به گونه‌ای که فهم زبان آن‌ها برای مخاطب امروزی که حوصله‌ی مراجعه به فرهنگ لغت را ندارد دشوار است.

اما جدیدترین ترجمه‌ی قرآن را حجت الاسلام علی ملکی همشهری مشهدی خودمان انجام داده‌اند که «ترجمه‌ی تفسیری و پیام‌رسان» نام دارد و اگرچه روی جلد کتاب عبارت «برای نوجوانان و جوانان» درج شده است اما با اطمینان خاطر می‌توان آن را به همه‌ی سنین تقدیم کرد.

مهم‌ترین ویژگی‌های این ترجمه را می‌توان به طور خلاصه، موارد زیر برشمرد:

۱- ترجمه مفید به رساندن مفهوم تفسیری آیات است؛ بنابراین نکته‌های مهمی که به فهم دقیق آیات منتهی می‌شود مانند شأن نزول یا مخاطب خاص آیه و کلمات کلیدی آن، با توجه به دیدگاه مفسران بزرگ شیعه معنی شده‌اند؛ و این ویژگی یعنی درج تفسیر در ترجمه به صورت فشرده ما را در درک مراد حقیقی آیات یاری می‌کند.

۲- از جمله‌های طولانی و تو در تو که مخاطب دچار گم‌گشتگی در فهم آیات می‌شود پرهیز شده و همه جا جمله‌ها کوتاه و مفهوم، رسا و روان شده است.

۳- کنایات و اصطلاحات زبان عربی با کنایاتی مناسب از زبان فارسی که برای همان مفهوم استفاده می‌شوند جانشین شده است و از ترجمه‌ی تحت‌اللفظی آن‌ها خودداری گردیده است.

۴- واژه‌های مهجور و تاریخی که برای مخاطب امروز دیگر آشنا نیست در آن به کار نرفته است. و... در یک کلام، ترجمه‌ی قرآن به زبان امروز ما نزدیک شده است.

در ادامه ترجمه‌ی چند آیه از کلام الله مجید را از ترجمه‌ی آقای ملکی با ترجمه‌های مشابه آن از برخی از دیگر مترجمان مقایسه می‌کنیم.

اسراء/ ۲۹: وَلَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِلَىٰ عُنُقِكَ وَلَا تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسْطِ فَتَقْعُدَ مَلُومًا مَّحْسُورًا
ملکی: در کمک به نیازمندان ناخن خشک نباش، آن قدرها هم دست و دل‌بازی نکن که دیگران سرزنشت کنند و از کار و زندگی وابمانی!
الهی قمش‌های: و نه هرگز دست خود (در احسان به خلق) محکم به گردنت بسته‌دار، و نه بسیار باز و گشاده‌دار، که (هر کدام کنی) به نکوهش و درماندگی خواهی نشست.
انصاریان: و دستت را بخیلانه بسته مدار (که از انفاق در راه خدا بازمانی) و به طور کامل هم (در انفاق) دست و دل باز باش (که چیزی برای معاش خودت باقی نماند) که در نهایت (نزد شایستگان) نکوهیده (و در زندگی خود) درمانده گردی.
فولادوند: و دستت را به گردنت زنجیر مکن و بسیار [هم] گشاده‌دستی منما تا ملامت شده و حسرت زده بر جای مانی.
آیتی: نه دست خویش از روی خست به گردن ببند و نه به سخاوت یکباره بگشای که در هر دو حال ملامت زده و حسرت خورده بنشینی.
مکارم شیرازی: هرگز دستت را بر گردنت زنجیر مکن، (و ترک انفاق و بخشش منما) و بیش از حد (نیز) دست خود را مگشای، تا مورد سرزنش قرار گیری و از کار فرومانی!
انعام / ۴۵: فَقَطِّعْ دَابِرَ الْقَوْمِ الَّذِينَ ظَلَمُوا وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. ۴۶: قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَخَذَ اللَّهُ سَمْعَكُمْ وَأَبْصَارَكُمْ وَخَتَمَ عَلَىٰ قُلُوبِكُمْ مَنْ إِلَهٌ غَيْرُ اللَّهِ يَأْتِيكُمْ بِهِ أَنْظُرْ كَيْفَ نَصَرَفُ الْآيَاتِ ثُمَّ هُمْ يَصْذِفُونَ.
ملکی: شکر خدا که بالأخره ریشه چنین جماعت بدکاری قطع شد. (۴۵) از بت پرستها پرس: «به نظر شما اگر خدا شنوایی و بینایی‌تان را بگیرد و مهر بدبختی بر دل‌هایتان بزند، کدام معبود جز خدا آن را به شما پس می‌دهد؟» بین چطور آیه‌های خودمان را به صورت‌های گوناگون بیان می‌کنیم؛ اما آنها باز هم به راحتی از کنارش رد می‌شوند. (۴۶)
الهی قمش‌های: پس ریشه گروه ظالمان کنده شد، و ستایش خدای را که پروردگار جهانیان است. (۴۵)

بگو: مرا گویند، اگر خدا گوش و چشم‌های شما را گرفت و مهر بر دل شما نهاد (تا کور و کر و جاهل شدید) کدام خدایی غیر از خدا هست که این نعمت‌ها را به شما باز دهد؟! بنگر که ما چگونه آیات را به انواع گوناگون بیان می‌کنیم باز آنها اعراض می‌کنند! (۴۶)

انصاریان: در نتیجه ریشه کسانی که [به آیات ما و به مردم] ستم ورزیدند، بریده شد؛ و همه ستایش‌ها ویژه خدا مالک و مربی جهانیان است. (۴۵)

[به آنان که برای خدا به خیال باطلشان شریکانی قرار داده اند] بگو: به من خبر دهید اگر خدا گوش‌ها و چشم‌هایتان را بگیرد، و بر دل‌هایتان مهر [تیره بختی] نهد، کدام معبودی جز خداست که آنها را به شما دهد؟! با تأمل بنگر چگونه آیات خود را به صورت‌های گوناگون [برای هدایت اینان] بیان می‌کنیم، سپس آنان روی می‌گردانند. (۴۶)

فولادوند: پس ریشه آن گروهی که ستم کردند برکنده شد، و ستایش برای خداوند، پروردگار جهانیان است. (۴۵)

بگو: «به نظر شما، اگر خدا شنوایی شما و دیدگانتان را بگیرد و بر دل‌هایتان مهر نهد، آیا غیر از خدا کدام معبودی است که آن را به شما باز پس دهد؟» بنگر چگونه آیات [خود] را [گوناگون] بیان می‌کنیم، سپس آنان روی برمی‌تابند؟ (۴۶)

آیتی: پس سپس پروردگار جهانیان را که ریشه ستمکاران برکنده شد. (۴۵)

بگو: آیا می‌دانید که اگر الله گوش و چشمان شما را باز ستاند و بر دل‌هایتان مهر نهد چه خدایی جز الله آنها را به شما باز می‌گرداند؟ بنگر که آیات خدا را چگونه به شیوه‌های گوناگون بیان می‌کنیم. باز هم روی برمی‌تابند. (۴۶)

مکارم شیرازی: و (به این ترتیب، دنباله (زندگی) جمعیتی که ستم کرده بودند، قطع شد. و ستایش مخصوص خداوند، پروردگار جهانیان است. (۴۵)

بگو: «به من خبر دهید اگر خداوند، گوش و چشم‌هایتان را بگیرد، و بر دل‌های شما مهر نهد (که چیزی را نفهمید)، چه کسی جز خداست که آنها را به شما بدهد؟!» بین چگونه آیات را به گونه‌های مختلف برای آنها شرح می‌دهیم، سپس آنها روی می‌گردانند! (۴۶)